

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 28.9.2009
C(2009) 7084 galīgā redakcija

KOMISIJAS LĒMUMS

28.9.2009

**par Latvijas paziņojumu attiecībā uz atbrīvojumu no pienākuma piemērot PM10
robežlielumus**

KOMISIJAS LĒMUMS

28.9.2009

par Latvijas paziņojumu attiecībā uz atbrīvojumu no pienākuma piemērot PM₁₀ robežlielumus

(Autentisks ir tikai teksts latviešu valodā)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīvu 2008/50/EK par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai¹ un jo īpaši tās 22. panta 4. punktu,

tā kā:

- (1) Latvija ar vēstuli, kas reģistrēta 2009. gada 7. janvārī, Komisijai paziņojusi par atbrīvojumu no PM₁₀ diennakts un gada robežlielumu piemērošanas pienākuma gaisa kvalitātes zonā LV0001 (Rīga) saskaņā ar Direktīvas 2008/50/EK 22. panta 2. punktu. Saskaņā ar Padomes 1999. gada 22. aprīļa Direktīvu 1999/30/EK par robežvērtību noteikšanu sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda un slāpekļa oksīdu, makrodaļiņu un svina koncentrācijai apkārtējā gaisā² no 2005. gada 1. janvāra šie PM₁₀ robežlielumi ir juridiski saistoši.
- (2) Saskaņā ar Direktīvas 2008/50/EK 22. panta 2. punktu dalībvalsts var tikt atbrīvota no pienākuma piemērot PM₁₀ robežlielumus, ja valsts, reģionālā un vietējā līmenī ir veikti visi atbilstīgie pasākumi atbilstības nodrošināšanai Direktīvā 1999/30/EK noteiktajos termiņos, to pārsniegšanas galveno cēloni var saistīt ar konkrētajai vietai raksturīgām izkļiedes īpatnībām, nelabvēlīgu klimatisko apstākļu vai pārrobežu ietekmi, un ir izstrādāts gaisa kvalitātes plāns, kurā uzskatāmi parāda, kā līdz jaunā termiņa beigām nodrošināt atbilstību robežlielumiem.
- (3) Šis paziņojums novērtēts saskaņā ar nostādnēm Komisijas paziņojumā par paziņojumiem attiecībā uz izpildes termiņu atlikšanu un atbrīvojumu no konkrētu robežlielumu piemērošanas pienākuma saskaņā ar 22. pantu Direktīvā 2008/50/EK par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai ("Paziņojums")³. Paziņojums iesniegts, izmantojot Komisijas paziņojumam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā noteikto formu⁴.
- (4) Komisija, konstatējusi, ka sākotnējā paziņojumā sniegtā informācija nav pilnīga, savā 2009. gada 16. marta vēstulē Latvijas iestādēm pieprasījusi papildināt paziņojumā

¹ OV L 152, 11.6.2008., 1. lpp.

² OV L 163, 29.6.1999., 41. lpp.

³ COM(2008)403

⁴ SEC(2008)2132

sniegto informāciju. Latvijas iestādes šo papildu informāciju sniegušas vēstulē, kas datēta ar 2009. gada 20. aprīli.

- (5) Latvijas iestādes iesniegušas datus par 2007. gadu, kas jāizmanto par atsaucē gadu un par novērtējuma pamatu. Komisija atzinusi, ka nosacījumu izpildīšanai 2007. gads ir novērtējumam piemērots.
- (6) Latvijas sniegtajam paziņojumam pievienots gaisa kvalitātes plāns, kas pieņemts 2004. gada jūlijā. Šajā plānā laika posmam no 2004. līdz 2009. gadam noteikti pasākumi, kas attiecas uz vairākiem tādiem piesārņojuma avotiem kā transports, ēku apkure un elektrostacijas. Lai plāns būtu izmantojams paziņojuma nolūkiem, tas jāaktualizē tā, lai tajā uzskatāmi parādītu, kā līdz atbrīvojuma termiņa beigām 2011. gadā tiks panākta atbilstība noteiktajiem PM₁₀ robežlielumiem. Tā kā nav šāda aktualizēta gaisa kvalitātes plāna, kas atbilst Direktīvas 2008/50/EK XV pielikuma A daļā noteiktajām prasībām, Komisija uzskata, ka Latvijas iestādes nav sniegušas visu būtisko informāciju, kas vajadzīga, lai uzskatāmi parādītu, ka ir ievēroti atbrīvojuma nosacījumi.
- (7) Lai novērtētu, vai ir ievēroti nosacījumi atbrīvojumam piemērot PM₁₀ robežlielumus, jāidentificē galvenie piesārņojuma avoti, kuri veido novērotās koncentrācijas. Šādam avotu iedalījumam jābūt pietiekami precīzam, lai būtu iespējams noteikt, kādi pasākumi jāveic attiecībā uz galvenajiem piesārņojuma avotiem.
- (8) Latvijas iestādes iesniegušas sīki izstrādātu analīzi par piesārņojuma avotiem pa nozarēm un pēc tā izcelsmes. Valstī svarīgākais antropogēnā piesārņojuma avots ir transports, kas pilsētā ir augstu fona un vietējo koncentrāciju līmeņu cēlonis. Tomēr pilsētas fona koncentrācijas būtiski ietekmē arī dabīgie un rūpnieciska rakstura avoti. Komisija atzīmē, ka paziņojumā nav sniegti arī dati par ēku apkures ietekmi, lai gan ir atsauce uz šādiem datiem 2004. gada plānā.
- (9) Paziņojumā ir arī norādes uz pienesumu, kāds ir ceļu kaisīšanai ar smiltīm ziemā un jūras sāls aerosolam. Pienesumu, ko dod dabīgie avoti, piemēram, jūras sāls aerosols, vai ceļu kaisīšana ar smiltīm ziemā, var ņemt vērā saskaņā ar Direktīvas 2008/50/EK 20. pantu un 21. pantu, ja tiek uzskatāmi parādīts, ka pārsniegumi ir saistāmi ar šādiem avotiem. Šāda informācija nav pieejama, tāpēc Komisija neuzskata par vajadzīgu novērtēt šādu pienesumu būtiskumu, vai tos ņemt vērā paziņojuma novērtēšanai.
- (10) Salīdzinājums ar 2005. gada datiem, kas iegūti sadarbības programmā tāldarbīga pārrobežu gaisa piesārņojuma monitoringā un izvērtēšanā Eiropā ("*EMEP*"), liecina, ka Latvijas iestāžu novērtējumā pārrobežu piesārņojuma pienesums ir nedaudz paaugstināts.
- (11) Komisija konstatē, ka, neraugoties uz dažām vēl palikušajām neskaidrībām par avotiem, kas ir pārsniegumu cēlonis, jo īpaši par dabīgajiem avotiem un ceļu kaisīšanu ar smiltīm ziemā, Latvijas iestāžu sniegtā avotu identifikācija un to kvantitatīvais pienesums tomēr dod pietiekamu pamatu novērtēšanai.
- (12) Paziņojumā kā galvenie iemesli, kuru dēļ līdz 2005. gadam nebija iespējams nodrošināt atbilstību noteiktajiem robežlielumiem, minētas konkrētajai vietai specifiskas izkliedes īpatnības, nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi un pārrobežu piesārņojums.

- (13) Komisija konstatē, ka zonās abās pārsniegšanas situācijās ir šķietami ievēroti Paziņojumā norādītie telpiskie kritēriji, pēc kuriem identificē konkrētajai vietai (t.i., "ielu kanjonos") raksturīgas izkliedes īpatnības, tomēr nav skaidrs, vai koncentrāciju pārsniegumi ir tikai šajos ielu kanjonos. Tā kā monitoringa stacijas neatrodas pilsētas centrā, nav iespējams pārbaudīt, vai pilsētas fona koncentrācijas līmeņi pilsētā ir zemāki par robežlielumiem. Modelēšanas aprēķinu rezultāti, kurus Latvijas iestādes iesniegušas, atbildot uz pieprasījumu sniegt papildu informāciju, tomēr liecina, ka robežlielumi ir pārsniegti ne tikai ielu kanjonos, bet arī teritorijās ap tiem. Komisija konstatē, ka salīdzinājumā ar šo fonu tai nav iespējams pilnībā novērtēt, vai konkrētajai vietai raksturīgās izkliedes īpatnības ir galvenais pārsniegšanas cēlonis zonā.
- (14) Paziņojumā norādīts, ka augstu koncentrācijas līmeņu cēlonis ir arī nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi. Tomēr novērtējums liecina, ka vēja vidējais ātrums dienās, kurās novērota pārsniegšana, ir bijis lielāks par Paziņojumā norādīto indikatoru, kas ir 1,5 m/s. Tā kā ar Latvijas iestāžu iesniegto papildu informāciju par vēja ātrumu un termisko inversiju nevar pietiekami pamatot nelabvēlīgu klimatisko apstākļu pastāvēšanu, Komisija konstatē, ka tai nav iespējams pilnībā novērtēt, vai galvenais pārsniegšanas cēlonis ir nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi.
- (15) Latvijas iestādes kā vienu no pārsniegumu cēloņiem identificējušas pārrobežu piesārņojuma ietekmi. Paziņojumā norādīts, ka septiņpadsmit dienas robežlielums pārsniegts pārrobežu piesārņojuma dēļ. Tomēr diennakts robežlielums tiek pārsniegts arī gadījumā, ja izslēdz dienas, kurās pārsniegumu var saistīt ar pārrobežu ietekmi, tāpēc Komisija konstatē, ka Latvijas iestādes nav uzskatāmi parādījušas, ka galvenais pārsniegumu cēlonis ir pārrobežu piesārņojums.
- (16) Komisija attiecīgi konstatē, ka, pamatojoties uz sniegto informāciju, tai nav iespējams pilnībā novērtēt, vai pārsniegumu var saistīt ar konkrētajai vietai raksturīgām izkliedes īpatnībām, nelabvēlīgiem klimatiskiem apstākļiem un pārrobežu ietekmi, vai visu šo faktoru kopumu.
- (17) Lai novērtētu, vai ir veikti visi vajadzīgie pasākumi līdz robežvērtību sasniegšanas 2005. gada termiņam, ir jāņem vērā, kad zonā saskaņā ar Direktīvu 1999/30/EK pirmo reizi veikti pārsniegšanas novēršanas pasākumi, šo pasākumu piemērotība saistībā ar identificētajiem avotiem un tādu ārējo faktoru ietekme, kā izkliedes īpatnības vai pārrobežu piesārņojums.
- (18) Saskaņā ar Latvijas iestāžu sniegto informāciju pirmie pārsniegšanas gadījumi reģistrēti 2003. gadā. Paziņojumā norādīts, ka laikā pirms robežvērtību sasniegšanas 2005. gada termiņa veikti daži piesārņojuma novēršanas pasākumi, un 2004. gadā attiecībā uz galvenajiem piesārņojuma avotiem pieņemts gaisa kvalitātes plāns. Ņemot vērā, ka pārsniegumi reģistrēti relatīvi neilgi pirms robežvērtību sasniegšanas 2005. gada termiņa, un tas ierobežojis kompetento iestāžu iespējas veikt piesārņojuma novēršanas pasākumus, kuri varētu nodrošināt atbilstību neilgajā laikā, kas atlicis līdz robežvērtību spēkā stāšanās termiņam, Komisija uzskata, ka līdz 2005. gada termiņam veiktie piesārņojuma novēršanas pasākumi ir bijuši atbilstoši.
- (19) Lai novērtētu, vai PM_{10} robežlielumu ievērošanu būs iespējams nodrošināt līdz noteiktā atbrīvojuma termiņa beigām, jāņem vērā dalībvalsts uz attiecīgo dienu

novērtētie koncentrāciju līmeņi, kā arī paziņojumam pievienotajā gaisa kvalitātes plānā atbilstības nodrošināšanai paredzēto papildu pasākumu ietekme.

- (20) Latvijas iestāžu iesniegtais pārskats par gaisa kvalitāti liecina, ka 2007. gadā ir pārsniegtas gan diennakts, gan gada robežvērtības. Diennakts robežvērtība $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, kuru drīkst pārsniegt 35 dienas gadā, faktiski tikusi pārsniegta 147 dienas. Lai gan nav izslēgts, ka gadījumā, ja Komisija varētu ņemt vērā dabīgo avotu pienesumu, un pienesumu, kāds ir ceļu kaisīšanai ar smiltīm ziemā, to attiecīgi atskaitot, pārsnieguma dienu skaits varētu būt ievērojami mazāks, taču ir skaidrs, ka tas būtu ievērojami lielāks par atļautajām 35 dienām gadā, un iespējams, būtu pārsniegta arī gada robežvērtība. Latvijas iestādes iesniegušas aprēķinus par piesārņojuma novēršanas pasākumu sagaidāmo ietekmi un emisiju samazinājumu 2011. gadā. Tā kā nav paskaidrojumu par to, uz kādu apsvērumu pamata šie aprēķini veikti, attiecīgie samazinājumi nav pietiekami pamatoti.
- (21) Ņemot vērā, ka nav aktualizēta gaisa kvalitātes plāna, ar kuru oficiāli apstiprināti veicamie piesārņojuma novēršanas pasākumi, kā arī paskaidrojumu par to, uz kādu apsvērumu pamata aprēķināta piesārņojuma novēršanas pasākumu sagaidāmā ietekme un sagaidāmais emisiju samazinājums 2011. gadā, Komisija konstatē, ka, pamatojoties uz sniegto informāciju, tai nav iespējams pilnībā novērtēt, vai robežlielumu ievērošanu būs iespējams nodrošināt līdz atbrīvojuma termiņa beigām.
- (22) Komisija atzinīgi novērtē to, kā Latvija ievieš Direktīvas 2008/50/EK XV pielikuma B iedaļas 2. daļā minētos Kopienas tiesību aktus, kas nerada bažas, kurām varētu būt negatīva ietekme uz novērtējumu tam, vai būs iespējams panākt atbilstību līdz jaunajam termiņam.
- (23) Attiecībā uz Direktīvas 2008/50/EK XV pielikuma B iedaļas 3. daļā noteiktajiem pasākumiem Latvijas iestādes uzskatāmi parādījušas, ka tie tiek veikti pienācīgi.
- (24) Šādos apstākļos Komisija konstatē, ka jāceļ iebildumi pret Latvijas sniegto paziņojumu, jo tajā nav uzskatāmi parādīts, ka robežlielumu ievērošanu nevar panākt konkrētajai vietai raksturīgo izkliedes īpatnību, nelabvēlīgu klimatisko apstākļu vai pārrobežu ietekmes dēļ, kā arī tāpēc, ka tajā nav uzskatāmi parādīts, ka atbilstība gada un diennakts robežlielumiem var tikt sasniegta līdz atbrīvojuma termiņa beigām 2011. gada 10. jūnijam.

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Tiek celti iebildumi pret Latvijas paziņojumu attiecībā uz atbrīvojumu no pienākuma gaisa kvalitātes zonā LV0001 (Rīga) piemērot Direktīvas 2008/50/EK XI pielikumā noteiktos PM_{10} gada un dienas robežlielumus.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Latvijas Republikai.

Briselē, 28.9.2009

*Komisijas vārdā —
Komisijas loceklis
Stavros DIMAS*

**APSTIPRINĀTA KOPIJA
Generālsekretāra vārdā -**

**Jordi AYET PUIGARNAU
Kancelejas direktors**